

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Kato. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rekopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Na zaprite reklamacije so poštnine proste.

Bitka od Varšave do Karpatov.

Naša armada se bori proti veliki ruski premoči. — V Galiciji se bo bitka kmalu odločila. — Bitka med Varšavo in Ivangorodom se nadaljuje. — Rusi pošiljajo Srbom pomoč. — V par spopadih smo premagali Srbe. — Italjani silijo v Albanijo. — Na francosko-nemškem bojišču srditi boji na severu ob morski obali.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, dne 27. oktobra.

Tretjikrat že merimo svoje moči z Rusi: prvo-krat je bilo izhodno pred Lvovom, drugikrat zahodno za Lvovom in sedaj na velikanski bojni črti, ki sega od Varšave do Černovic. Tretja borba z Rusi se je začela za nas zelo častno. Avstrijska hrabrost je ote- la trdnjavo Przemysl iz trdnega objema Rusov ter potisnila ruske oblegovalce v prostor med Przemyslom in Lvovom, kjer sedaj traja borba že od 12. oktobra ter se kmalu pričakuje odločitve, in sicer ne v središču te naše delne bojne črte, ampak ali na seve- ru pri mestu Jaroslav ali na jugu pri Samborju. V središču smo namreč mi in Rusi dobro utrjeni in za- varovani, zato tam bitka zelo počasi napreduje.

Toda bojna črta Jaroslav-Sambor med Przemyslom in Lvovom je le del naše celotne bojne črte, na kateri so sedaj zaposleni avstrijski vojaki in ki sega od Varšave do glavnega bukovinskega mesta Černo-vice. To celotno bojno črto lahko delimo v štiri delne bojne črte: 1. bojna črta Varšava-Ivangorod; 2. boj- na črta Ivangorod-Jaroslav; 3. bojna črta Jaroslav- Stari Sambor in 4. bojna črta severno od Karpatov med Starim Samborjem in Černovicami.

Z bojne črte med Starim Samborjem in Černo- vicami izvemo, da se Rusi umikajo na izhodu ter za- puščajo tudi mesta severno od Černovic. Toda na iz- hodnem delu te bojne črte, južno od Lvova, dobivajo Rusi močne oddelke na pomoč. Mnogo jim je do tega, da jim ne pridemo za hrbet ter tako odločimo maho- ma celo borbo med Ivangorodom in Samborjem v svoj

prilog. Zato se nam zdijo tudi verjetnejša novejša po- ročila, ki pravijo, da Rusi utrjujejo mesto Lvov in da ga nameravajo z vso silo držati. Trdilo se je namreč tudi, da Rusi zapuščajo Lvov, kar se nam zdi z ozi- rom na današnji položaj manj verjetno. V par dneh se seveda položaj temeljito spremeni in mi upamo, da se tudi bo, če le ruska premoč ni prevelika.

O bojih med Jaroslavom in Samborjem smo že govorili. Boji na tej črti so razven na najskečajnejših krilih pravi trdnjavski boji. Ped za pedjo zemlje je treba jemati globoko zakopanemu sovražniku, vsako posamezno višino se zavzame le z naskokom. Da se pa to doseže, je potrebno najprej močno artilerijsko streljanje, ki napravi sovražno postojanke zrele za naskok. Le pri Jaroslavu in jugovzhodno od Przemysla se bojno torišče še neprestano menjava, zato je tudi tukaj pričakovati odločitve. Dosedaj so naši na teh mestih dosegli lepe uspehe.

Z bojne črte Jaroslav-Ivangorod ali pravzaprav od izliva reke San v Vislo do Ivangoroda se nam je pretekli teden poročalo, da so se ob spodnjem toku reke San vršili živahni boji med našimi in ruskimi četami. Naše poveljstvo se je odločilo, da pusti Ruse na nekaterih mestih čez reko na zahodni breg, da jih naša armada lažje napade in pobije. Ruska krde- la, ki so prekoračila San, so že na vseh krajih potis- njena trdo ob deročo reko. Pri mestecu Zarzecze, ki leži na desnem bregu reke, nekoliko nižje od izliva Taneva v San, so naši ujeli čez 1000 Rusov. Od tega dogodka naprej nimamo s tega bojišča nobenih poro- čil. Toda ne sme se nas krivo razumeti, ako govori- mo o bojni črti Jaroslav-Ivangorod, kakor da bi mor- da hoteli s to označbo povedati, da stoji armada pod

posebnim poveljnikom. Nasprotno, kar je naših čet od Jaroslava ob spodnjem Sanu, spadajo in postopajo skupno z onimi, ki stojijo na črti izhodno od Przemysla ter tvorijo središče naše armade. One čete pa, ki stojijo ob Visli do Ivangoroda, spadajo gotovo pod poveljstvo našega levega krila, kojega glavna moč stoji med Varšavo in Ivangorodom. Čete severno od Karpatov pa tvorijo naše desno krilo. Izvolili smo to označbo le zaradi tega, da jasneje označimo črto, s koje ta teden ni nobenih poročil več.

Naše levo krilo stoji skupno z nemškimi četami med Ivangorodom in Varšavo. Deli naše armade so se pretekli četrtek, dne 22. t. m. nenadoma pojavili pred rusko trdnjavo Ivangorod, pobili tam dve ruski diviziji, ujeli 3600 Rusov, zaplenili eno zastavo in 15 strojnih pušk. Sicer pa se na celi črti na obeh stra- neh, na naši in na ruski, vršijo neprenehoma pripra- ve za glavni spopad. Naši kakor Rusi so pritegnili v bojno črto zopet več novih čet in tudi pred Varšavo je od naše strani vse pripravljeno, da se trdnjava napade, od ruske seveda, da se brani.

13dnevna bitka pri Przemyslu.

Dunaj, dne 26. oktobra.

Vojni poročevalec „Reichspost“ na izhodnem bojišču poroča svojemu listu z dne 25. t. m. sledeče: V bitki izhodno od Przemysla, ki traja že 13 dni, še ni padla odločitve. Do odločitve utegne priti na ka- kem krilu ali v okolišu Jaroslava, ali pa v bližini Sambora. Sedaj vozijo vlaki neprestano ranjence in ujetnike proti Ogrski. Govoricam, ki pravijo, da so Rusi zapustili Lvov, ni pripisovati nobene važnosti, pač pa onim vestem, ki pravijo, da Rusi utrjujejo to mesto.

LISTEK.

Kaj pripoveduje Hindenburg.

Znani pisatelj Viktor Hahn priobčuje v nemških časopisih naslednji dopis z dne 15. oktobra:

Deležen sem bil sreče, da si tega moža od blizu pogledam. V avtomobilu znanega berlinskega zdrav- nika smo izza zadnje ograje iz bodeče žice pri kra- kovski trdnjavi dospeli v ono Poljsko, za katere osvo- bojenje iz stoletnega ruskega barbarstva se bori av- stro-ogrsko vojaštvo. Sneg in dež bijeta na avtomo- bilova okna, po pustini pa brije izhodni veter. Zdi se, kakor da smo na bojišču. Na to nas spominja tu- di mrtev konj ob cesti. Morje blata se zgrinja okrog avtomobila kakor bi ga hotelo požreti. Trije avtomo- bili so zaostali. Tu in tam smo videli vojake, kako z mrzlično naglico zasipavajo jame ob cesti, ne meneč se za strašni snežni metej. Videli smo cele vrste ujet- nikov; mnogi izmed njih so bili brezčutni in podiv- jani, drugi zopet so dobro izgledali.

Potem smo zopet srečali ujetniške transporte. Tisoče in tisoče. Za njimi vozovi z ranjenci. Hrabri vojaki nam navdušeno kličejo in se zahvaljujejo za naše pozdrave. Židje, starci, mladeniči, odrasli mo- ški, ženske, otroci. Zopet kmečki voz. Avtomobili z darovi. Potem zopet ranjenci in ujetniki. To je vojna posetnica.

Končno smo dospeli v „Hindenburgovo“, to je v njegov glavni stan. — Ob 5. uri je generalajtnant

grof Schlippenbach spremil mene k vrhovnemu po- veljniku izhodne armade, generalobrstu pl. Hinden- burgu. Vesel sem bil, da sem našel tega moža v ta- ko izbornem razpoloženju.

„Meni se izvrstno godi!“ se nasmeje pl. Hinden- burg. „Včeraj so naše čete pred Varšavo zopet po- tolkle nekaj ruskih armadnih zborov tako temeljito, da je bilo pravo veselje.“

Pl. Hindenburg je pripovedoval dalje živahno, veselo, radostno. Od tega se sme v današnjem času pričeti le nekaj. Razložil nam je svojo taktiko, po- tem avstrijsko in končno rusko. Obširno nam je opi- sal, kako je bilo v izhodni Pruski, ko ga je cesarje- va milost poklicala in kaj se je zgodilo pri Tannen- bergu in Mazurskih jezerih.

Slavil je Avstrijce, ki da so vstrajni, hrabri, žilavi. Ravnokar so bili med Sanom in Vislo pognali Ruse v vodo.

Rusko topništvo dobro strelja, seveda strašno razmetava municijo. Pehota ni ravno slaba; ljudje streljajo stoje in nimajo živcev. Ruska konjenica ni za nič.

„Pa Varšava?“ ga vprašam.

„Naše čete stoje, kakor sem rekel, pred Varša- vo; zadnji boji so se vršili pred Varšavo. Obleganje se še ni začelo. Osvojitve Varšave ne bo delala po- sebnih težav. Utrdbe so zastarele in so jih hoteli že podreti, če se ne motim.“

Prava slast je, biti na čelu taki vojski. Od ge- nerala do zadnjega moža je vse polno zaupanja.

Brez imena.

„Ranjeneč brez imena“ — tako je stalo na kri- žu na vojaškem pokopališču. Kako nemilo usodo nam kažejo te tri besede! Osamljen in zapuščen od vseh, tam zunaj v tujem svetu, daleč od dragih svojcev, umirati, odhajati v grob, ne da bi kdo jokal po pokoj- niku, tujec, neznanec, brez imena med tolikimi pre- bivalci mesta mrtvecev. V bolnišnico Rudečega kri- ža v Zagrebu so prinesli pred nekoliko tedni ranjen- ca v stanju nezavednosti. Že poveljnik ga je izročil — brez imena! Nosilec ranjencev, ki so ga bili po- brali med drugimi ranjenci, niso mogli najti njegove kapsule z legitimacijo. 11 ur po dohodu v mesto je ranjeni vojak izdihnil. Preiskava siromašnega njego- vega imetja je spravila na dan od potu zamazano, ze- lo poškodovano fotografijo umrlega in pa pismo brez kuverte, ki mu je je pisal neki sorodnik na Češkem. — Na potu na pokopališče ga je spremljalo nekaj vo- jakov. Na svežo gomilo so zasadili križ z napisom: „Ranjeneč brez imena“. Uprava bolnišnice je poizve- dovala po svojih vojaka. Dala je napraviti posnetek fotografije ter jo poslala občini, v kateri se je utegnil muditi pisec onega pisma. Kmalu je prišel odgovor. V tujini umrli vojak je bil infanterist Josip Neubert, od nekega polka iz Češke in občina je obvestila svoj- ce o njegovi smrti. Ko je mati porosila prve solze po edinem sinu, je ta že spal v večnem miru v hladni zemlji. Te dni je izginil zagonetni napis na križu ...

Najnovejša poročila se nahajajo pred inserati.

Rusi zapuščajo tudi severno Bukovino.

Budimpešta, dne 26. oktobra.
V Cernovicah so vsa javna in zasebna poslopja nepoškodovana. Rusi zapuščajo tudi mesta severno od Cernovic.

Borba za Varšavo.

Berolin, dne 26. oktobra.
Angleški list „Daily Telegraph“ poroča iz Petrograda, da se boji za Varšavo vršijo samo nekaj milj zahodno in južno od Varšave. V gozdovih se bjejo obupni bajonetni juriši. Mnogo vasi, ki so se jih Nemci in Avstrijci polastili, dobijo zopet Rusi v roke, na drugi strani pa se nenadoma polastijo zopet avstrijsko-nemške zavezniške čete postojank, v katerih so se Rusi čutili popolnoma varne. Rusi so imeli na nekaterih mestih zelo velike izgube. Pri nekem ruskem pešpolku so padli skoro vsi častniki. Polk je v teku enodnevnih borbe dobil 3 nove poveljnike, ki pa so zopet vsi zaporedoma padli.

Zrakoplovi nad Varšavo.

Haag, dne 26. oktobra.
Iz Varšave se poroča, da so nemški zrakoplovi metali na Varšavo bombe, s katerimi so usmrtili en dan 44, drugi dan pa 62 oseb.

Rusi priznavajo, da se umikajo.

Iz Stockholma se poroča, da je izdal ruski generalni štab uradno poročilo o poteku dosedanjih borb z Avstrijci in Nemci, v katerem Rusi sami priznavajo, da se umikajo pred našo in zavezniško nemško armado.

Rusko poročilo se glasi: Mi smo svoje čete umaknili na desni breg Visle, da si napravimo trdno podlago za bodoče boje. Posrečilo se nam je, da smo pred Avstrijci in Nemci zakrivali naše zelo težavno umikanje s tem, da smo z močnimi kosaškimi in infanterijskimi oddelki zadrževali prodirajočega sovražnika. Nekaj naših armadnih zborov se je moralo v naglih marših v najhujšem dežju umakniti več kot za 200 verst. (Ruska „vrsta“ je približno naš kilometer, kajti vrsta ima 1066 metrov.) Rusko umikanje je bilo radi narastlih rek in velikega blata v dolinah zelo oteženo. Z veliko vstrajnostjo so čete vse te zapreke premagale ter se utaborile v novih postojankah.

Ob tem času se je posrečilo nemški armadi, da se je približala srednjemu toku Visle. Istotako so tudi avstrijske čete, ki so iz Galicije prodirale proti severu, dospеле na levi breg Visle ter so se tako približale Varšavi. Avstrijska in nemška armada sta si pred Varšavo in ob levem bregu Visle utrdili svoje nove postojanke z okopi. Dobili sta tudi nova ojačenja, posebno jima je prišlo na pomoč več artilerije. Dne 13. oktobra so nemške čete v varšavski okolici in pri mestu Kodiliczy napravile napad na ruske postojanke. S pomočjo železnice so Nemci spravili na bojišče vedno več novih bojnih sil, bili so se z izrednim junaštvom, posebno ob črti Blonije-Plaščno. Dne 17. in 18. oktobra so poskusili Nemci z zopetnim napadom, ki pa se je ponesrečil.

Po sedemdnevni borbi so začeli Nemci v noči na 20. oktobra izpraznjevati svoje utrjene postojanke, ker so ruske čete pri Nowo-Georgiewsku (severno-zahodno od Varšave) obkolile nemško levo krilo in je

O zimskem vojevanju v Rusiji.

Profesor Karl Ballod piše: Napoleon je ponesrečil v Rusiji zato, ker je njegovi armadi zmanjkalo živeža. V drugi vrsti so izdatno uplivala na usodo njegove vojske izgube in strašna zima. Namesto stare Napoleonove ceste Kovno-Moskva in pota preko Petrograda v Moskvo se priporoča važnejša narodno-gospodarska cesta iz Galicije v Kijev, od tam preko Dnjepra do Jekaterinoslava; potem pot preko Poltave-Krakova v donski kraj in v Zarizyn, kjer se izdelujejo ruski topovi. Na tej cesti leže ogljeni in železniški rudniki, a južno od nje ruska žitna polja, iz katerih se redno izvažajo do 10 milijonov ton žita na leto. Tu bi bila Rusija prijeta za sree. Rusi bi si ne upali opustošiti teh krajev. Od Lvova do Zarizyna je 1500 km. Tu je tudi mnogo snežnih poljan. Dobra uprava more nadvladati vse težave. Brezpogojno so potrebni ovčji kožuhi, kajti armade ne bi mogle prenočevati po vaseh, marveč na odprtem. Avstrijska armada ima zimske kape in zimsko obuvalo. Nemška armada bi morala dobiti še zimske kape, kožuhe in čevlje. Do decembra bi moglo biti vse to gotovo. Da se vožnja ne poveča preveč, bi morala infanterija voziti seboj na saneh živeža za 60 dni. To ni nezmožna zahteva, ker bi se na saneh vozila lahko tudi oprema in strelivo, kar nosi sedaj vojak na sebi. Sani bi tehtale 84 kg. Prehodilo bi se po 12 km na dan. Če bi ne bilo sani, potem bi trebalo 100 do 150.000 konj več poleg 120.000 konj kavalarije in artilerije. Pešci bi mogli rabiti sani za postelje, a ne smemo pozabiti tudi na železnice, ki bi se kmalu zgradile.

bilo tudi nemško desno krilo pri Gori-Kalvariji (južno-vzhodno od Varšave) ogroženo. Ruske čete stojijo sedaj v zmagovitem boju s prednjimi nemškimi krdeli ter so začele na celi črti z ofenzivo (napadanjem).

Rusi dosedaj izgubili okoli 1000 topov.

Nemški listi pišejo: Rusi so dosedaj izgubili že okoli 1000 topov, bodisi, da so jih zaplenili Nemci, oz. Avstrijci, ali pa so neporabni. Rusi bi radi te izgube nadomestili z nakupom novih topov v nevtralnih državah. To jim je pa sedaj nemogoče, ker so Dardanele zaprte in ne bi mogli nakupljenih topov spraviti domov.

Rusom primanjkuje streliva in topov.

Vojni poročevalec berlinskega lista „Berliner Tageblatt“ piše svojemu listu sledeče: V vseh zadnjih bojih Nemcev proti Rusom se je opazalo, da primanjkuje Rusom streliva, strojnih pušk, navadnih pušk in tudi topov. Po površni cenitvi so nemške in avstrijske čete zaplenile dosedaj okrog 1500 ruskih topov in strojnih pušk ter na stotisoče drugih ruskih pušk. Ni pa za Ruse tako lahko, nadomestiti te izgube. Francoska orožarna (Schneider-Creuzot) ne pride več v poštev, ker mora izdelovati orožje za lastno deželo, istotako tudi ne pride v poštev nemška tvrdka Krupp. Anglija ima sama za se pre malo orožja, ruska orožarna Putilov pa ni tako opremljena, da bi z mogla izdelovati vse raznovrstne topove, osobito velikih topov in havbic ne more izdelovati, vsled česar je ravno pomanjkanje te vrste orožja posebno občutno za Rusijo. Budimpeštanski list „Pester Lloyd“ pa poroča, da pripovedujejo ruski ujetniki, ki so bili ujeti v bojih pri Przemyslu, da morajo ruski vojaki zelo štediti s strelivom, katerega že občutno primanjkuje.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Maribor, dne 27. oktobra.

Poročila, ki prihajajo z našega južnega bojišča proti Srbom in Črnogorcem, so tokrat bolj skromna. Težko je, iz došlih nam poročil napraviti jasno sliko, kako in kje stoji sovražna armada. Edino uradno poročilo, ki ga je izdal v petek, dne 23. oktobra, bosanski vojaški poveljnik general Potiorek, nam naznaja, da so se vršili v četrtek, dne 22. oktobra, pri mestu Rogatica, izhodno od Sarajeva, v Bosni boji med našimi četami ter Srbi, ki so udrli na naše ozemlje in tam plenili. Naši so pognali Srbe ob cestih, ki vodi iz Rogatice mimo Višegrada čez Mokra-planino v Srbijo. Večji boji so se vršili pretečeni teden tudi ob srednjem toku Drine, jugoizhodno od Dolje-Tuzle, ali če vzamemo srbsko stran, zahodno od srbskega mesta Valjevo. Srbi so posebno z Jagodine-planine (pogorje na srbski strani južno-izhodno od naše trdnjave Zvornik) upadli večkrat v Bosno in tako skušali ogroževati naše postojanke. Po tridnevni vročih bojih, ki so se končali v sredo, dne 21. oktobra, se je avstrijskim četam posrečilo, da so pregnale Srbe z Jagodine-planine. Srbi so bili na tem visokem gorskem grebenu močno utrjeni. Jagodina-planina je za našo armado velikega pomena. S te višine lahko obvladujejo naši topovi daljno planjavo, ki se razprostira proti srbskemu mestu Valjevo. Na severni strani Jagodine-planine pa imamo še trdnjavo Zvornik, ki zabranjuje Srbom upad v gornji del izhodne Bosne. Iz teh poročil je posneti, da se bje glavni del naše armade proti Srbom v prostoru med Mokra-planino in trdnjavo Zvornik.

Boji proti Črnogorcem imajo le podoben manjših prask. Črnogorci grozno trpijo vsled vojske. Dežela je brez denarja, brez živeža in tudi vojakov ima slabo malo. Na Lovčenu se nahajajo francoski topničarji, ki so v zelo slabem položaju. Kakor v Črni gori, tako vladajo tudi v Srbiji tužne razmere.

Kralj Peter je bolan, tako da menda z njegovo ženitvijo ne bo nič, prince Aleksander in Jurij pa sta ranjena. Rusi pošiljajo Srbom pomoč po Donavi.

V Savi je po noči, dne 22. oktobra, zadel naš topovski čoln „Temes“ ob srbsko mino in se potopil. Ponesrečilo je 33 vojakov, drugi so se rešili.

Avstrijci zasedli Jagodino-planino.

12 naših ujetlo 97 Srbov.

Zagreb, 23. oktobra.

Vsi tukašnji listi prinašajo naslednjo brzojavko: Po tridnevni bojih v Srbiji so osvojile naše čete Jagodino-planino. To je najmočnejša srbska postojanka, ki nam je dozdaj prišla v roke.

Vsak dan pripeljejo mnogoštevilne srbske ujetnike v Sarajevo. Včeraj je tudi prišel oddelek 275 srbskih ujetnikov, med katerimi je bilo 41 častnikov in 73 komitašev. Vsi so bili ujeti pri zavzetju Jagodine-planine. Ujetniki pripovedujejo, da so morali stati po cele dneve v bojni vrsti in da je bil boj za

to planino tako strašen, da niso mogli vzdržati svojih postojank nasproti prodirajočim avstrijskim četam in da so se morali udati.

Jagodina planina leži kakih 10 km od Drine na srbskih tleh zahodno od mesta Valjevo.

Srbi pri Mokra-Rogatici tepeni.

Berolin, 23. oktobra.

General Potiorek uradno razglša: Močne srbske in črnogorske čete, ki so svoj čas udrle v izhodno Bosno ter so tam plenile in morale, so bile dne 22. oktobra (četrtek) na obeh straneh ceste Mokra-Rogatica hudo tepene in vržene nazaj. Podrobna poročila o teh bojih, v katerih so se naši posebno junaško borili, še sledijo.

Rogatica je malo bosansko mesto na cesti, ki vodi iz Sarajeva čez Mokra v Srbijo. Mesto je oddaljeno kakih 35 km od srbske meje. Mokra planina pa leži na srbskih tleh tik ob bosanski meji.

Kako se je potopil „Temes“.

Budimpešta, dne 26. oktobra.

Podčastnik, ki je bil na podonavskem monitorju (čoln s topovi) „Temesu“, pripoveduje v madžarskem listu „Az Est“ o potopu te ladje sledeče:

Dne 22. oktobra zvečer je bil „Temes“ poslan iz Sabca po Savi proti mestu Kupinovo, ki je oddaljeno kakih 50 km od Sabca. Namen „Temeseve“ vožnje je bil važno poizvedovanje. „Temes“ je tudi došel v Kupinovo; med potjo so ga Srbi z desnega brega Save obstreljevali s topovi in puškami, a brez uspeha. Ladjica je neustrašeno odgovarjala ter je s svojimi topovimi streli tako dobro pogodila sovražne postojanke, da je moralo nekaj srbskih strojnih pušk kmalu utihniti. Ko je „Temes“ opravil svoje poizvedovanje, se je pri Kupinovem obrnil nazaj. Bilo je nekako ob 11. uri po noči, ko je ladjica došla do mesta Grahovce, kjer ležijo v Savi takozvani „Cesarški otočki“.

V tem trenutku je zadonel grozen pok. Tik pod ladjinim prostorom za strelivo se je razpočila sovražna mina. Učinek je bil tako silen, da je bil hipoma velik del ladjice razdejan. „Temes“ se je začel potapljati in voda je udrila v notranjost ladje. Razpočil je tudi parni kotel. Poveljniški most se je nagnil na stran, a še ostal nad vodo. Stroji so takoj obstali, tudi električna naprava ni več delovala. Ladjica je bila v popolni temi. Vse to se je zgodilo v nekaterih minutah. „Temes“ se je nagnil popolnoma na stran in valovi so pljuskali čez krov. Moštvo in častniki so storili vse, da bi rešili ladjo. Rešilna dela so se izvršila popolnoma v redu. Moštvo je ostalo do zadnjega hipa na svojih mestih ter je sledilo hladnokrvno poveljem častnikov. Skušali so spraviti vodo iz notranjosti ladje, a zaman. Med tem so opazili, da se na srbskem bregu Save zbira gruča ljudi. Začeli so padati tudi streli. „Temes“ je dajal znamenja z raketi in na ta način klical nek sledeči mu patroljni čoln na pomoč. Čoln je res tudi došel in vzel ranjence na krov.

Ko smo videli, da se ladjica ne da rešiti, so se tudi častniki z moštvom podali na patroljni čoln. „Temes“ se je nato potopil, vendar je še ostal poveljniški stolpič, prostor s topovi in del krova nad vodo. Od moštva se je pogrešalo 33 mošt. Od teh se jih je največ ponesrečilo vsled razpoka parnega kotla. Ko smo reševali ladjo, smo naleteli na več razmesarjenih trupel in delov človeških teles. Da so ostali vsi častniki nepoškodovani, se imajo zahvaliti slučajju, ker so se vsi nahajali ob času nesreče na poveljniškem mostu, ki je ostal nepoškodovan. Ko je napočila zora, je prišla naša infanterija s čolni k potopljeni ladji, da reši, kar se je še dalo rešiti.

Moštvo rešene ladje je prepeljal patroljni čoln v Jarak ob Savi in od tam v Mitrovico, kjer so se premočeni in izmučeni vojaki preoblekli v obleko za pešce. Srbi so tudi patroljni čoln obstreljevali. Svoje lastne obleke rešeni mornarji niso več imeli. Rešenih ranjencev je bilo 10, katere so spravili v mesto Ruma. Drugo moštvo se je prepeljalo v Budimpešto. „Temes“ je bil že od začetka vojske v službi in je bil ona ladja, ki je oddala prvi strel na Belgrad.

18 srbskih izdajalcev usmrčenih.

Sarajevo, dne 25. oktobra.

„Sarajevoer Tagblatt“ priobčuje uradno poročilo iz Tuzle, da je bilo ondi dne 20. t. m. po vojnem pravu usmrčenih 18 srbskih prebivalcev iz okraja Kladanj, in sicer radi zločina proti državni vojni sili, zagrešenega s tem, da namenoma niso naznanili sovražnikovega bližanja, dalje, da so imeli pod streho sovražne čete in jih oskrbovali z živežem, jim služili kot vodniki in se deloma tudi na njihovi strani borili in udeleževali plenitve; končno so grozili mohamedanskemu prebivalstvu s požigom domov, ako istih samo ne zapusti.

Črnogorci jezni.

Dunaj, dne 25. oktobra.

V Cetinju vlada velika nevolja, ker ni moglo francosko brodovje preprečiti obstreljevanja Bara. — Francoski topničarji na Lovčenu so v zelo žalostnem stanju.